

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ที่ สธ. 29/2559

เรื่อง ข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุน

และการบริหารจัดการความเสี่ยงของ

สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์

(ฉบับประมวล)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5(1) ประกอบกับข้อ 11 และข้อ 12 แห่งประกาศ
คณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทธ. 32/2559 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการประกอบกิจการเป็น
สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์และศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559 สำนักงานออกประกาศ
ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“บริษัทใหญ่” หมายความว่า

(1) นิติบุคคลที่ถือหุ้นในสำนักหักบัญชีเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่าย
ได้แล้วทั้งหมดของสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์

(2) นิติบุคคลที่ถือหุ้นในนิติบุคคลตาม (1) เกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่าย
ได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

ข้อ 2 ข้อกำหนดในรายละเอียดตามประกาศนี้ กำหนดขึ้นเพื่อให้สำนักหักบัญชี
หลักทรัพย์ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทธ. 32/2559 เรื่อง หลักเกณฑ์
เงื่อนไข และวิธีการในการประกอบกิจการเป็นสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์และศูนย์รับฝากหลักทรัพย์
ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดให้มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอต่อการรองรับ
ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ และการดำเนินการในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง
ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อ 3 สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอต่อการรองรับ
ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ ทั้งความเสี่ยงที่เกิดจากสมาชิกไม่สามารถ
ปฏิบัติตามสัญญาได้ (credit risk) และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) ของสำนักหักบัญชี
หลักทรัพย์ โดยแหล่งเงินทุนดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องสูง มีความผันผวนด้านราคาต่ำ
ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(1) ทรัพย์สินที่ได้รับจากสมาชิก

(2) ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อเป็นประกันการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

(3) ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อความมั่นคงของระบบการซื้อขายและการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

(4) ทรัพย์สินที่บริษัทใหญ่แบ่งแยกไว้ให้สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์โดยอยู่ในรูปของข้อผูกพันที่เป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย (explicit guarantee)

ในกรณีที่เงินลงทุนรองรับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ทรัพย์สินตามวรรคสองให้รวมถึงสินเชื่อที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์ก็ได้

สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องคำนวณมูลค่าเงินลงทุนเพื่อให้เพียงพอรองรับความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 99

(1) การผิตนัดชำระหนี้ของสมาชิก 1 รายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายสูงสุด หรือ

(2) การผิตนัดชำระหนี้ของสมาชิก 2 รายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายสูงสุด

ในกรณีที่สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์จัดให้มีบริการเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีความเสี่ยงและมีความซับซ้อนมากขึ้น หรือมีการเชื่อมโยงการทำธุรกรรมในหลายประเทศ

ข้อ 4 สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องมีการประเมินความเสี่ยงของมูลค่าแหล่งเงินทุนที่ใช้รองรับความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นประจำ โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุด (stress test) ทุกวันโดยสถานการณ์สมมติ ค่าตัวแปรและสมมติฐานที่ใช้ (scenario/parameter/assumption) เป็นไปตามแนวทางที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงซึ่งต้องครอบคลุมภาวะตลาดผันผวนสูงสุดที่มีโอกาสเกิดขึ้น

(2) ประเมินค่าความผันผวนสูงสุดที่แหล่งเงินทุนสามารถรองรับได้ (reverse stress test) เป็นประจำทุกไตรมาส

¹ยกเลิกรวรรคสอง

ข้อ 5 เพื่อให้มั่นใจว่าแบบจำลอง (model) หรือวิธีการที่ใช้ในการประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุด มีความเหมาะสมภายใต้สภาพตลาดปัจจุบันและที่อาจเปลี่ยนแปลงไป สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องมีการประเมินความเหมาะสมของสถานการณ์สมมติ ตัวแปร และสมมติฐานที่ใช้ในการประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุดทุกไตรมาส หรือเมื่อสภาพตลาดเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ และต้องตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองดังกล่าว (full validation) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

¹ ยกเลิกโดยประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สช. 58/2564 เรื่อง ข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนและการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2564 (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564)

ข้อ 6 สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องมีมาตรการและวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการติดตามและควบคุมมูลค่าคงค้างของการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ และความเสียหายที่สมาชิกแต่ละรายมีต่อระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

ข้อ 7 ในกรณีที่สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์กำหนดให้สมาชิกวางหลักประกันหรือทรัพย์สินเพื่อรองรับความเสี่ยง สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยแนวทางการวางหลักประกันและการใช้แหล่งเงินทุนดังกล่าวให้ชัดเจน ซึ่งรวมถึงสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในการวางหลักประกัน ตลอดจนความเสี่ยงที่มีผลให้สมาชิกต้องวางหลักประกันหรือทรัพย์สินอื่นเพิ่มเติม

ข้อ 8 สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องจัดหาเงินทุนที่มีสภาพคล่องในระหว่างวัน (intraday liquidity) เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ข้อ 9 เพื่อเป็นประกันการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีระบบและข้อกำหนดในการวางหรือเรียกหลักประกันจากสมาชิกโดยรวมถึงวิธีการคำนวณและการปรับมูลค่าหลักประกัน การพิจารณาและทบทวนความเหมาะสมของแบบจำลองและปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่ออัตราหลักประกัน ตลอดจนประเภท ลักษณะ และสัดส่วนของหลักประกัน โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยดังนี้

(1) การคำนวณมูลค่าความเสี่ยงของสมาชิกแต่ละรายจากมูลค่าคงค้างชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์สุทธิทุกวันตามความผันผวนของราคาหลักทรัพย์ โดยต้องคำนวณค่าความเสี่ยงของสมาชิกและของลูกค้ายกออกจากกัน และไม่นำผลกำไรของลูกค้ายมาหักล้างผลขาดทุนของสมาชิก

(2) การเรียกเก็บหลักประกันจากสมาชิกแต่ละรายเพื่อให้เพียงพอรองรับความเสี่ยงทั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ เมื่อมูลค่าความเสี่ยงเกินกว่าระดับที่กำหนดในหลักเกณฑ์ของสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ และหากราคาหลักทรัพย์มีความผันผวนมาก สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์อาจเรียกหลักประกันมากกว่าวันละ 1 ครั้งก็ได้

(3) การทบทวนความถูกต้องของแบบจำลองและตัวแปรอย่างเหมาะสมเพื่อให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(4) กำหนดหลักประกันที่สอดคล้องกับความเสี่ยงและลักษณะของหลักทรัพย์ และราคาที่ใช้ในการคำนวณต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

(5) กำหนดให้สมาชิกวางหลักประกันซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องสูง มีความผันผวนด้านราคาต่ำ และมีความมั่นคงปลอดภัย โดยอาจอยู่ในรูปของเงินสด หรือทรัพย์สินอื่นใดโดยในกรณีที่หลักประกันเป็นหลักทรัพย์ต้องคำนึงถึงความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดของสมาชิกผู้วางหลักประกันกับผู้ออกหลักทรัพย์ด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์กำหนด

(6) กำหนดสัดส่วนของทรัพย์สินแต่ละประเภท (concentration limit) ที่สมาชิกสามารถนำมาวางเป็นหลักประกันกับสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์เพื่อป้องกันการกระจุกตัวของหลักประกัน และสามารถบังคับเอาหลักประกันได้ภายในเวลาที่กำหนดในกรณีที่สมาชิกผิดนัดชำระหนี้

(7) กำหนดวิธีการปรับมูลค่าหลักประกันและใช้อัตราส่วนลดค่าความเสี่ยง (haircut) ที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากการลดมูลค่าของหลักประกันซึ่งรองรับช่วงที่ตลาดมีความผันผวนสูงโดยต้องมีการทดสอบวิธีการประเมินมูลค่าและอัตราส่วนลดค่าความเสี่ยงเป็นประจำ และมีการทบทวนความถูกต้องของวิธีคำนวณอัตราส่วนลดค่าความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(8) กำหนดวิธีการที่สามารถระบุและลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรับหลักประกันที่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ (cross border collateral) เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถบังคับหลักประกันดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์

ข้อ 9/1¹ เพื่อให้สำนักงานมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงของการประกอบการเป็นสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ ให้สำนักหักบัญชีหลักทรัพย์จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง และนำส่งข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในภาคผนวกที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 10 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559

(นายรพี สุจริตกุล)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

¹ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สธ. 58/2564 เรื่อง ข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนและการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักหักบัญชีหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2564 (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564)